

2024_Anul TRIBUNA 140 (XVII): armonia, concordia și dragostea frățească? - solidaritatea bazată pe principii nealienabile face minuni! - Apostolii ... au învins lumea veche? - amicii mei!

E o melodie sacră, dulce și armonioasă în concertul prosaic al vieții când mai mulți inși pot să se grupeze și să lucre împreună, ani de-arîndul, pentru realizarea unui ideal ...!

Apostolii nu de aceea au învins lumea veche, pentru că au fost mulți - ci pentru-că ei au avut zel și inimă, s'au identificat cu cauza ce o represintau: la ei totul era esență!

I. Slavici

1884

Anul Tribuna 140

2024

Moții pentru Slavici

armonia, concordia și dragostea frățească!

trebuie să facem voile bătrânului și să ne dăm silința de a-l dumeri și de a-l feri de cursele ce i se pun!

Esență să fie și la noi!

TRIBUNA
și
TRIBUNIȘTII
DE
IOAN SLAVICI

În broșura „TRIBUNA și TRIBUNIȘTII” s-a prezentat albumul de mulțumire, lucrarea conținând 15 pagini de liste cu semnături, cuprinzând peste 450 de moți care au subscris la mesajul adresat fondatorului cotidianului Tribuna, scriitorul Ioan Slavici. În rândul acestora găsim proprietari de mine, mulți mineri simpli și băieși, morari, curelari, croitori, măsari, bărdași, lemnari, cismani, păpucari, pielari, metalurghi, comercianți, avocați, economi, măcelari, fauri, jurați comunali și chiar preoți parohi, primari comunali și învățători. În rândul acestora, o parte dintre ei și-au inserat originea, profesiunea și gradul de rudenie cu personalități cunoscute ale sec. al XVIII-lea și XIX-lea. Aici, îi regăsim pe Nicolae Adamovici, preot gr.or. în Bucium - Poeni și soția sa Eva Adamovici, Ioan Todescu „paroch rom. gr. orient. în Bucium-Cerbu, proprietar și director de mine, asesor al scaunului protopresbiterial și deputat al sinodului proto-presbiterial, membru pe viață al Asociațiunii transilvane pentru cultura și literatura poporului român”; Iosif Câmpeanu, cantor și proprietar de mine, Alexandru Ciura, paroch în Abrud, Romulus Gritta, director și posesor de mine în Roșia Montană, Aureliu St. Șuluțiu, funcționar de bancă, Basiliu Ciobanu, director și posesor de mine în Cetatea Romanilor; Iacob Străjanu, pictor și desemnator, angajat poștal și telegr. în pensiune, Gheorghe St. Șuluțiu, pielar și proprietar, Petru Nicola „preot român în Vidra de Jos, din familia lui Horia”; Iuliu Pitit, învățător român și casier la banca Munteana din Ofenbaia; Vasile Chirtop, fost magistrul poștal și telegrafist rom. ung. proprietar în Câmpeni; Iuliu Poruțiu, paroch gr.cat. român, membru ordinar al Asociațiunii transilvane pentru lit. și cult. Poporului; Nicolae Coroiu Ponoreanu, preot român gr.cat. în Ponorei; Basiliu Leah, fost dubaș în anii 1848-49; Michail Gomboș, proprietar și membru pe viață al Asociațiunii transilvane; Iosef Gomboș, cleric absolut, proprietar, delegat la conferința națională, membru ord. al Asociațiunii transilvane; Constantin Cotișel, preot român gr.or. în Certege; Gabriel Bedu, fost gardist; Alexandru Daraban, jude reg. în pens. și membru ord. al Asociațiunii transilvane pentru cultura pop. român; Nicolae Corcheș Moțul, învățător român gr.or. și proprietar în Câmpeni; Demetru Goia, preot greco ort. În Sohodol; Ioan Danciu, protopresbiter, director executiv al băncii naț.rom. Munteana; Avraam Cioranu, paroch român gr.or. în Lupșa, Nicolae Dionca, fecior de căpitan din 1848, ferar în satul lui Cloșca și Crișanu; Antoniu Bistra, nobil

din Bistra; Augustin Meteșiu, paroch gr.cat. în Cărpiniș; Elisaveta Coroiu, născ. Pripon, nepoata fabricantului tunurilor de lemn de la 1848; Simion Pripon din Cărpiniș; Pompiliu Pitic, maestru pieptar; Ioan Opișa, maestru bărdaș, Aurel Bran, preot gr.or. în Cioara-de-sus; Vespasian Onițiu, comerciant, Gherasim Lazăr, primar în comuna Cioara; Petru Gușa, notar cercual în Lupșa; Avram Popa, primar în Hățegani; Ioan Gherman, învățător și catechet în Brad, membru al Asociațiunii transilvane; Sofia Gherman, proprietară și învățătoareasă și fii: Horațiu Cato Gherman, student, Dante Gherman și Joe Gherman; Vasile Damian, proto-presbiter; Iuliu Enea Cosma, preot român gr.or., director de mine, membru în congregațiunea comitatensă; Nicolae Păcurariu, proprietar în Selișteea Zarandului; Gavril G. Simedrea, presbiter și învățător gr.or. în Zdrapți, membru al Asociațiunii Transilvane pentru Literatura și Cultura Poporului Român, născut în satul Blăjeni, consăngean al martirului Micula Bibarțiu (1784); Nicolae Necșa, învățător; Nicolae Pop, preot gr.or. și membru ord, al Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român; Gheorghe Anca, paroch gr.or. în Soharu; Gheorghe Bursu, primar comunal; Petru Popovici, paroch și administrator protopopesc; Pripon Gheorghe, Nicolae Pripon, Ioan Pripon, Gheorghe Pripon, (nepoți ai lui Simion Pripon, fabricant de tunuri de lemn la 1848 în Cărpiniș; Dănilă Găldău, Teodor Găldău și Petru Găldău proprietari în Cărpiniș, din neamul lui Cloșca (în popor numele colectiv al acestora este Cloșești; casa lui Cloșca au erezit'o și au împărțit materialul din ea Dănilă Găldău și Petru Găldău); dr. Vasile Fodor, avocat. Prin trecerea în revistă - de mai sus - a semnatarilor mesajului, se poate observa susținerea de care se bucura scriitorul Ioan Slavici și cotidianul *Tribuna* în „**Tara Mo-ților**”, dar și mândria acestora în a-și afirma identitatea familiei (inclusiv meseria), o parte din aceștia asumându-și și relația de rudenie cu martirii moților, conducătorii celei mai importante revolte a țărănimii iobage din Transilvania (din 1784). Reproducem în continuare din lucrare: **«E o melodie sacră, dulce și armonioasă în concertul prosaic al vieții, când mai mulți inși pot să se grupeze și să lucre împreună, ani de-arîndul, pentru realizarea unui ideal, și armonia, concordia, dragostea frățească dintre ei să nu fie conturbată nici pentru un moment. Idealurile nobilitează sentimentele, reduc egoismul între marginile prescrise de judecata rece, fac ca inimi multe să bată la un fel, capete multe la un fel să judece. Aci e secretul sunetelor armonioase în vieța, sunete ce atât de cu drag le ascultă omul, chiar și când ne vin ca un ecou din depărtare. Solidaritatea basată pe principii nealienabile face minuni, iar unirea făcută mai mult pentru ochii lumii și cu reserve e stavila de frunte pentru ori-ce triumf, ea însemnează stagnare. Apostolii nu de aceea au învins lumea veche, pentru că au fost mulți - ci pentru-că ei au avut zel și inimă, s'au identificat cu cauza ce o represintau: la ei totul era esență. Esență să fie și la noi!** Dr. Alexandru St. Șuluțiu, medic cercual. Gr. Sima al lui Ioan.

Am reprodus adresa aceasta până în cele mai mici amănunte ale ei, pentru-ca ori-și-cine să se încredințeze că nu era în ea nici o notă discordantă, nimic primejdios, nimic ce-ar fi putut compromite pe cine-va în lumea aceasta. În urma unui act de violență săvârșit de autoritățile publice maghiare, atențiunea generală se îndreptase asupra Moților, despre care mulți vorbeau fără ca să-i cunoască. Eu, care-i cunosc, m'am simțit dator să spun adevărul asupra lor, **pentru-ca atât bine voitorii, cât și reu-voitorii să știe ce sunt și cum gândesc ei.** Am avut singura mulțumire, la care rîvnește sincerul scrutător de adevăr: Moții s'au ridicat cu toții, pentru-ca într'un glas să mărturisească că bine am exprimat simțămintele și cugetările lor.

Ce urma de aici? Urma ca toți cei ce vor să-i cunoască pe Moți să cetească articolul publicat de mine asupra lor; urma ca oamenii serioși să țină seama de cele zise de mine despre felul de a simți și de a vedea al fraților mei: manifestațiunea Moților era numai o dovadă că sunt și eu unul dintre oamenii, care în vieța publică nu caută decât mulțumirea de a le fi spus altora adevăruri, pe care ei înșiși nu pot să le cunoască, și de a fi contribuit prin aceasta la împuținarea greșalelor făcute din lipsă de cunoștință de cauză. Numai așa putea să vadă și șeful partidului național lucrurile.

El trebuia să se bucure de „**armonia, concordia și dragostea frățească**” ce s’au produs între Moți. Da! Erau însă două guverne, nu unul, ci două de odată, cărora nu le venia la socoteală ca adevărul să iasă la iveală, nu, mai ales, ca eu să fiu socotit dreptul unul dintre cei autorizați a-l spune. După-ce a făcut dar plimbarea sa pe la București, d-l dr. Ioan Rațiu era foarte strîmătorat de cele ce se pregăteau în Munții Apuseni. **Ce trebuia să fac eu?**

În timpul petrecerii mele în temniță am primit sute de depeși de felicitare, în ziua în care s’au născut una din fiicele mele. Știind că d-l Dr. Alexandru Mocsony s’ar simți jignit, dacă aceste depeși ar fi date publicității, le-am strîns frumușel și le-am pus în saltarul mesei, ca să le arăt odată fiicei mele și să i le dau, **drept dovadă că în ceas bun și nu din răi părinți e născută**. Tot ast fel acum, ca să nu-i fac greutăți mult strîmătoratului șef al partidului național, am rugat pe Moți să-mi trimită adresa pe poștă și să nu mai vorbiască nimic despre ea, căci n’o s’o arăt nici eu nimănui, câtă vreme șeful lor nu mă va autoriza s’o fac aceasta. Atât de departe am mers cu supunerea, încât nici nu le-am mulțumit subscriitorilor adresei. Acum am publicat-o ca act justificativ și mă voi duce în Munții Apuseni, ca să le mulțumesc Moților, vorbind rost la rost cu dînșii.

Și dacă așa am făcut eu, care nici nu sunt nici nu voiesc să fiu considerat membru al partidului național presidat de d-l Dr. Ioan Rațiu, cu atât mai supuși au fost aceia dintre amicii mei, care stăteau sub „comanda” d-lui Dr. Ioan Rațiu.

D-l Eugen Brote nici-odată n’a stăruit ca articolele trimise de d-sa pentru „**Tribuna**” să fie publicate și fără de voia d-lui Dr. I. Rațiu, nici odată nu s’a supărat pentru-că ele n’au fost publicate, nici odată nu i-a zis d-lui Dr. Ioan Rațiu: **Amicii mei sunt și ai tăi, se cuvine deci ca nici tu să nu te însoțești cu cei ce mie îmi sunt dușmani!**

În timpul grelelor zile de la Cluj, ci mai de aproape prieteni, chiar rudele d-lui Eugen Brote erau alătura cu d-l Dr. Ioan Rațiu, și nimeni nu s’a supărat, nici o imputare nu s’a făcut. Datori eram să ne dăm silința de a le afla toate, și le și știam toate, dar parola era: **trebuie să facem voile bătrânului și să ne dăm silința de a-l dumeri și de a-l feri de cursele ce i se pun**. După-ce d-l Dr. Ioan Rațiu s’a întors din temniță, d-l Eugen Brote i-a adresat dimpreună cu d-nii Aurel Popoviciu și Septimiu Albini o lungă scrisoare, prin care îi comunică părerile lor despre acțiunea pentru viitor».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2024-tribuna-140-17-armonia-concordia-si-dragostea-frateasca-solidaritatea-bazata-pe-principii-nealienabile-face-minuni-apostolii--au-invins-lumea-veche-amicii-mei-175403.html>

În: Tribuna, 21 aprilie 2024

2024_Anul TRIBUNA 140 (XVII): armonia, concordia și dragostea frățească?

- solidaritatea bazată pe principii nealienabile face minuni!

- Apostolii ... au învins lumea veche? - amicii mei!

E o melodie sacră, dulce și armonioasă în concertul prosaic al vieții când mai mulți inși pot să se grupeze și să lucre împreună, ani de-arîndul, pentru realizarea unui ideal ...!

Apostolii nu de aceea au învins lumea veche, pentru că au fost mulți - ci pentru-că ei au avut zel și inimă, s'au identificat cu cauza ce o reprezentau: la ei totul era esență!

I. Slavici

1884

Anul Tribuna 140

2024

Moții pentru Slavici

armonia, concordia și dragostea frățească!

trebuie să facem voile bătrânului și să ne dăm silința de a-l dumeri și de a-l feri de cursele ce i se pun!

Esență să fie și la noi!

TRIBUNA
și
TRIBUNIȘTII
DE
IOAN SLAVICI

RECURSERINT
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL
14, STRADA ȘOIMNICI, 17

În broșura „TRIBUNA și TRIBUNIȘTII” s-a prezentat albumul de mulțumire, lucrarea conținând 15 pagini de liste cu semnatori, cuprinzând peste 450 de moți care au subscris la mesajul adresat fondatorului cotidianului Tribuna, scriitorul Ioan Slavici. În rândul acestora găsim proprietari de mine, mulți mineri simpli și băieși, morari, curelari, croitori, mășari, bărdași, lemnari, cismani, păpucari, pielari, metalurghi, comercianți, avocați, economi, măcelari, fauri, jurați comunali și chiar preoți parohi, primari comunali și învățători. În rândul acestora, o parte dintre ei și-au inserat originea, profesiunea și gradul de rudenie cu personalități cunoscute ale sec. al XVIII-lea și XIX-lea. Aici, îi regăsim pe Nicolae Adamovici, preot gr.or. în Bucium - Poeni și soția sa Eva Adamovici, Ioan Todescu „paroch rom. gr. orient. în Bucium-Cerbu, proprietar și director de mine, asesor al scaunului protopresbiterial și deputat al sinodului proto-presbiterial, membru pe viață al Asociațiunii transilvane pentru cultura și literatura poporului român”; Iosif Câmpeanu, cantor și proprietar de mine, Alexandru Ciura, paroch în Abrud, Romulus Gritta, director și posesor de mine în Roșia Montană, Aureliu St. Șuluțiu, funcționar de bancă, Basiliu Ciobanu, director și posesor de mine în Cetatea Romanilor; Iacob Străjanu, pictor și desemnator, angajat poștal și telegr. în pensiune, Gheorghe St. Șuluțiu, pielar și proprietar, Petru Nicola „preot român în Vidra de Jos, din familia lui Horia”; Iuliu Pitit, învățător român și casier la banca Munteana din Ofenbaia; Vasile Chirtop, fost magistrul poștal și telegrafist rom. ung. proprietar în Câmpeni; Iuliu Poruțiu, paroch gr.cat. român, membru ordinar al Asociațiunii transilvane pentru lit. și cult. Poporului; Nicolae Coroiu Ponoreanu, preot român gr.cat. în Ponorei; Basiliu Leah, fost dubaș în anii 1848-49; Michail Gomboș, proprietar și membru pe viață al Asociațiunii transilvane; Iosef Gomboș, cleric absolut, proprietar, delegat la conferința națională, membru ord. al Asociațiunii transilvane; Constantin Cotișel, preot român gr.or. în Certege; Gabriel Bedu, fost gardist; Alexandru Daraban, jude reg. în pens. și membru ord. al Asociațiunii transilvane pentru cultura pop. român; Nicolae Corcheș Moțul, învățător român gr.or. și proprietar în Câmpeni; Demetru Goia, preot greco ort. În Sohodol; Ioan Danciu, protopresbiter, director executiv al băncii naț.rom. Munteana; Avraam Cioranu, paroch român gr.or. în Lupșa, Nicolae Dionca, fecior de căpitan din 1848, ferar în satul lui Cloșca și Crișanu; Antoniu Bistrăi, nobil din

Bistra; Augustin Meteșiu, paroch gr.cat. în Cărpiniș; Elisaveta Coroiu, născ. Pripon, nepoata fabricantului tunurilor de lemn de la 1848; Simion Pripon din Cărpiniș; Pompiliu Pitic, maestru pieptar; Ioan Oprișa, maestru bărdaș, Aurel Bran, preot gr.or. în Cioara-de-sus; Vespasian Onițiu, comerciant, Gherasim Lazăr, primar în comuna Cioara; Petru Gușa, notar cercual în Lupșa; Avram Popa, primar în Hățegani; Ioan Gherman, învățător și catechet în Brad, membru al Asociațiunii transilvane; Sofia Gherman, proprietară și învățătoareasă și fii: Horațiu Cato Gherman, student, Dante Gherman și Joe Gherman; Vasile Damian, proto-presbiter; Iuliu Enea Cosma, preot român gr.or., director de mine, membru în congregațiunea comitatensă; Nicolae Păcurariu, proprietar în Selișteea Zarandului; Gavril G. Simedrea, presbiter și învățător gr.or. în Zdrapți, membru al Asociațiunii Transilvane pentru Literatura și Cultura Poporului Român, născut în satul Blăjeni, consăngean al martirului Micula Bibarțiu (1784); Nicolae Necșa, învățător; Nicolae Pop, preot gr.or. și membru ord, al Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român; Gheorghe Anca, paroch gr.or. în Soharu; Gheorghe Bursu, primar comunal; Petru Popovici, paroch și administrator protopopesc; Pripon Gheorghe, Nicolae Pripon, Ioan Pripon, Gheorghe Pripon, (nepoți ai lui Simion Pripon, fabricant de tunuri de lemn la 1848 în Cărpiniș; Dănilă Găldău, Teodor Găldău și Petru Găldău proprietari în Cărpiniș, din neamul lui Cloșca (în popor numele colectiv al acestora este Cloșești; casa lui Cloșca au erezit'o și au împărțit materialul din ea Dănilă Găldău și Petru Găldău); dr. Vasile Fodor, avocat. Prin trecerea în revistă - de mai sus - a semntarilor mesajului, se poate observa susținerea de care se bucura scriitorul Ioan Slavici și cotidianul *Tribuna* în „**Tara Moșilor**”, dar și mândria acestora în a-și afirma identitatea familiei (inclusiv meseria), o parte din aceștia asumându-și și relația de rudenie cu martirii moșilor, conducătorii celei mai importante revolte a țărănimii iobage din Transilvania (din 1784). Reproducem în continuare din lucrare: «**E o melodie sacră, dulce și armonioasă în concertul prosaic al vieții, când mai mulți inși pot să se grupeze și să lucre împreună, ani de-arîndul, pentru realizarea unui ideal, și armonia, concordia, dragostea frățească dintre ei să nu fie conturbată nici pentru un moment.** Idealurile nobilitează sentimentele, reduc egoismul între marginile prescrise de judecata rece, fac ca inimi multe să bată la un fel, capete multe la un fel să judece. Aci e secretul sunetelor armonioase în vieață, sunete ce atât de cu drag le ascultă omul, chiar și când ne vin ca un ecou din depărtare. **Solidaritatea basată pe principii nealienabile face minuni**, iar unirea făcută mai mult pentru ochii lumii și cu reserve e stavila de frunte pentru ori-ce triumf, ea însemnează stagnare. **Apostolii nu de aceea au învins lumea veche, pentru că au fost mulți - ci pentru-că ei au avut zel și inimă, s'au identificat cu cauza ce o represintau: la ei totul era esență. Esență să fie și la noi!** Dr. Alexandru St. Șuluțiu, medic cercual. Gr. Sima al lui Ioan.

Am reprodus adresa aceasta până în cele mai mici amănunte ale ei, pentru-ca ori-și-cine să se încredințeze că nu era în ea nici o notă discordantă, nimic primejdios, nimic ce-ar fi putut compromite pe cine-va în lumea aceasta. În urma unui act de violență săvârșit de autoritățile publice maghiare, atențiunea generală se îndreptase asupra Moșilor, despre care mulți vorbeau fără ca să-i cunoască. Eu, care-i cunosc, m'am simțit dator să spun adevărul asupra lor, **pentru-ca atât bine voitorii, cât și reu-voitorii să știe ce sunt și cum gândesc ei.** Am avut singura mulțumire, la care rîvnește sincerul scrutător de adevăr: Moșii s'au ridicat cu toții, pentru-ca într'un glas să mărturisească că bine am exprimat simțămintele și cugetările lor.

Ce urma de aici? Urma ca toți cei ce vor să-i cunoască pe Moși să cetească articolul publicat de mine asupra lor; urma ca oamenii serioși să țină seama de cele zise de mine despre felul de a simți și de a vedea al fraților mei: manifestațiunea Moșilor era numai o dovadă că sunt și eu unul dintre oamenii, care în vieața publică nu caută decât mulțumirea de a le fi spus altora adevăruri, pe care ei înșiși nu pot să le cunoască, și de a fi contribuit prin aceasta la împuținarea greșalelor făcute din lipsă de cunoștință de cauză. Numai așa putea să vadă și șeful partidului național lucrurile.

El trebuia să se bucure de „**armonia, concordia și dragostea frățească**” ce s’au produs între Moți. Da! Erau însă două guverne, nu unul, ci două de odată, cărora nu le venia la socoteală ca adevărul să iasă la iveală, nu, mai ales, ca eu să fiu socotit dreptul unul dintre cei autorizați a-l spune. După-ce a făcut dar plimbarea sa pe la București, d-l dr. Ioan Rațiu era foarte strîmtorat de cele ce se pregăteau în Munții Apuseni. **Ce trebuia să fac eu?**

În timpul petrecerii mele în temniță am primit sute de depeși de felicitare, în ziua în care s’au născut una din fiicele mele. Știind că d-l Dr. Alexandru Mocsony s’ar simți jignit, dacă aceste depeși ar fi date publicității, le-am strîns frumușel și le-am pus în saltarul mesei, ca să le arăt odată fiicei mele și să i le dau, **drept dovadă că în ceas bun și nu din răi părinți e născută**. Tot ast fel acum, ca să nu-i fac greutăți mult strîmtoratului șef al partidului național, am rugat pe Moți să-mi trimită adresa pe poștă și să nu mai vorbiască nimic despre ea, căci n’o s’o arăt nici eu nimănui, câtă vreme șeful lor nu mă va autoriza s’o fac aceasta. Atât de departe am mers cu supunerea, încât nici nu le-am mulțumit subscriitorilor adresei. Acum am publicat’o ca act justificativ și mă voi duce în Munții Apuseni, ca să le mulțumesc Moșilor, vorbind rost la rost cu dînșii.

Și dacă așa am făcut eu, care nici nu sunt nici nu voiesc să fiu considerat membru al partidului național presidat de d-l Dr. Ioan Rațiu, cu atât mai supuși au fost aceia dintre amicii mei, care stăteau sub „comanda” d-lui Dr. Ioan Rațiu.

D-l Eugen Brote nici-odată n’a stăruit ca articolele trimise de d-sa pentru „**Tribuna**” să fie publicate și fără de voia d-lui Dr. I. Rațiu, nici odată nu s’a supărat pentru-că ele n’au fost publicate, nici odată nu i-a zis d-lui Dr. Ioan Rațiu: **Amicii mei sunt și ai tăi, se cuvine deci ca nici tu să nu te însoțești cu cei ce mie îmi sunt dușmani!**

În timpul grelelor zile de la Cluj, ci mai de aproape prieteni, chiar rudele d-lui Eugen Brote erau alătura cu d-l Dr. Ioan Rațiu, și nimeni nu s’a supărat, nici o imputare nu s’a făcut. Datori eram să ne dăm silința de a le afla toate, și le și știam toate, dar parola era: **trebuie să facem voile bătrânului și să ne dăm silința de a-l dumeri și de a-l feri de cursele ce i se pun**. După-ce d-l Dr. Ioan Rațiu s’a întors din temniță, d-l Eugen Brote i-a adresat dimpreună cu d-nii Aurel Popoviciu și Septimiu Albini o lungă scrisoare, prin care îi comunică părerile lor despre acțiunea pentru viitor».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2024-tribuna-140-17-armonia-concordia-si-dragostea-frateasca-solidaritatea-bazata-pe-principii-nealienabile-face-minuni-apostolii--au-invins-lumea-veche-amicii-mei-175403.html>

În: *Tribuna*, 22 aprilie 2024

2024_Anul TRIBUNA 140 (XVII): armonia, concordia și dragostea frățească?

- solidaritatea bazată pe principii nealienabile face minuni!

- Apostolii ... au învins lumea veche? - amicii mei!

E o melodie sacră, dulce și armonioasă în concertul prosaic al vieții când mai mulți inși pot să se grupeze și să lucre împreună, ani de-arîndul, pentru realizarea unui ideal ...!

Apostolii nu de aceea au învins lumea veche, pentru că au fost mulți - ci pentru-că ei au avut zel și inimă, s'au identificat cu cauza ce o represintau: **la ei totul era esență!**

1884 **Motii pentru Slavici** **2024**

Anul Tribuna 140

armonia, concordia și dragostea frățească!

trebuie să facem voile bătrânului și să ne dăm silința de a-l dumeri și de a-l feri de cursele ce i se pun!

Esență să fie și la noi!

I. Slavici

TRIBUNA
și
TRIBUNIȘTII
DE
IOAN SLAVICI

În broșura „TRIBUNA și TRIBUNIȘTII” s-a prezentat albumul de mulțumire, lucrarea conținând 15 pagini de liste cu semnatori, cuprinzând peste 450 de moți care au subscris la mesajul adresat fondatorului cotidianului Tribuna, scriitorul Ioan Slavici. În rândul acestora găsim proprietari de mine, mulți mineri simpli și băieși, morari, curelari, croitori, măsurari, bărdași, lemnari, cismani, păpucari, pielari, metalurghi, comercianți, avocați, economi, măcelari, fauri, jurați comunali și chiar preoți parohi, primari comunali și învățători. În rândul acestora, o parte dintre ei și-au inserat originea, profesiunea și gradul de rudenie cu personalități cunoscute ale sec. al XVIII-lea și XIX-lea. Aici, îi regăsim pe Nicolae Adamovici, preot gr.or. în Bucium - Poeni și soția sa Eva Adamovici, Ioan Todescu „paroch rom. gr. orient. în Bucium-Cerbu, proprietar și director de mine, asesor al scaunului protopresbiterial și deputat al sinodului proto-presbiterial, membru pe viață al Asociațiunii transilvane pentru cultura și literatura poporului român”; Iosif Câmpeanu, cantor și proprietar de mine, Alexandru Ciura, paroch în Abrud, Romulus Gritta, director și posesor de mine în Roșia Montană, Aureliu St. Șuluțiu, funcționar de bancă, Basiliu Ciobanu, director și posesor de mine în Cetatea Romanilor; Iacob Străjanu, pictor și desemnator, angajat poștal și telegr. în pensiune, Gheorghe St. Șuluțiu, pielar și proprietar, Petru Nicola „preot român în Vidra de Jos, din familia lui Horia”; Iuliu Pitit, învățător român și casier la banca Munteana din Ofenbaia; Vasile Chirtop, fost magistrul poștal și telegrafist rom. ung. proprietar în Câmpeni; Iuliu Poruțiu, paroch gr.cat. român, membru ordinar al Asociațiunii transilvane pentru lit. și cult. Poporului; Nicolae Coroiu Ponoreanu, preot român gr.cat. în Ponorei; Basiliu Leah, fost dubaș în anii 1848-49; Michail Gomboș, proprietar și membru pe viață al Asociațiunii transilvane; Iosef Gomboș, cleric absolut, proprietar, delegat la conferința națională, membru ord. al Asociațiunii transilvane; Constantin Cotișel, preot român gr.or. în Certege; Gabriel Bedu, fost gardist; Alexandru Daraban, jude reg. în pens. și membru ord. al Asociațiunii transilvane pentru cultura pop. român; Nicolae Corcheș Moțul, învățător român gr.or. și proprietar în Câmpeni; Demetru Goia, preot greco ort. În Sohodol; Ioan Danciu, protopresbiter, director executiv al băncii naț.rom. Munteana; Avraam Cioranu, paroch român gr.or. în Lupșa, Nicolae Dionca, fecior de căpitan din 1848, ferar în satul lui Cloșca și Crișanu; Antoniu Bistra, nobil

din Bistra; Augustin Meteșiu, paroch gr.cat. în Cărpiniș; Elisaveta Coroiu, născ. Pripon, nepoata fabricantului tunurilor de lemn de la 1848; Simion Pripon din Cărpiniș; Pompiliu Pitic, maestru pieptar; Ioan Opișa, maestru bărdaș, Aurel Bran, preot gr.or. în Cioara-de-sus; Vespasian Onițiu, comerciant, Gherasim Lazăr, primar în comuna Cioara; Petru Gușa, notar cercual în Lupșa; Avram Popa, primar în Hățegani; Ioan Gherman, învățător și catechet în Brad, membru al Asociațiunii transilvane; Sofia Gherman, proprietară și învățătoareasă și fii: Horațiu Cato Gherman, student, Dante Gherman și Joe Gherman; Vasile Damian, proto-presbiter; Iuliu Enea Cosma, preot român gr.or., director de mine, membru în congregațiunea comitatensă; Nicolae Păcurariu, proprietar în Selișteea Zarandului; Gavril G. Simedrea, presbiter și învățător gr.or. în Zdrapți, membru al Asociațiunii Transilvane pentru Literatura și Cultura Poporului Român, născut în satul Blăjeni, consăngean al martirului Micula Bibarțiu (1784); Nicolae Necșa, învățător; Nicolae Pop, preot gr.or. și membru ord, al Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român; Gheorghe Anca, paroch gr.or. în Soharu; Gheorghe Bursu, primar comunal; Petru Popovici, paroch și administrator protopopesc; Pripon Gheorghe, Nicolae Pripon, Ioan Pripon, Gheorghe Pripon, (nepoți ai lui Simion Pripon, fabricant de tunuri de lemn la 1848 în Cărpiniș; Dănilă Găldău, Teodor Găldău și Petru Găldău proprietari în Cărpiniș, din neamul lui Cloșca (în popor numele colectiv al acestora este Cloșești; casa lui Cloșca au erezit'o și au împărțit materialul din ea Dănilă Găldău și Petru Găldău); dr. Vasile Fodor, avocat. Prin trecerea în revistă - de mai sus - a semnatarilor mesajului, se poate observa susținerea de care se bucura scriitorul Ioan Slavici și cotidianul *Tribuna* în „**Tara Mo-ților**”, dar și mândria acestora în a-și afirma identitatea familiei (inclusiv meseria), o parte din aceștia asumându-și și relația de rudenie cu martirii moților, conducătorii celei mai importante revolte a țărănimii iobage din Transilvania (din 1784). Reproducem în continuare din lucrare: **«E o melodie sacră, dulce și armonioasă în concertul prosaic al vieții, când mai mulți inși pot să se grupeze și să lucre împreună, ani de-arîndul, pentru realizarea unui ideal, și armonia, concordia, dragostea frățească dintre ei să nu fie conturbată nici pentru un moment. Idealurile nobilitează sentimentele, reduc egoismul între marginile prescrise de judecata rece, fac ca inimi multe să bată la un fel, capete multe la un fel să judece. Aci e secretul sunetelor armonioase în vieța, sunete ce atât de cu drag le ascultă omul, chiar și când ne vin ca un ecou din depărtare. Solidaritatea basată pe principii nealienabile face minuni, iar unirea făcută mai mult pentru ochii lumii și cu reserve e stavila de frunte pentru ori-ce triumf, ea însemnează stagnare. Apostolii nu de aceea au învins lumea veche, pentru că au fost mulți - ci pentru-că ei au avut zel și inimă, s'au identificat cu cauza ce o represintau: la ei totul era esență. Esență să fie și la noi!** Dr. Alexandru St. Șuluțiu, medic cercual. Gr. Sima al lui Ioan.

Am reprodus adresa aceasta până în cele mai mici amănunte ale ei, pentru-ca ori-și-cine să se încredințeze că nu era în ea nici o notă discordantă, nimic primejdios, nimic ce-ar fi putut compromite pe cine-va în lumea aceasta. În urma unui act de violență săvârșit de autoritățile publice maghiare, atențiunea generală se îndreptase asupra Moților, despre care mulți vorbeau fără ca să-i cunoască. Eu, care-i cunosc, m' am simțit dator să spun adevărul asupra lor, **pentru-ca atât bine voitorii, cât și reu-voitorii să știe ce sunt și cum gândesc ei.** Am avut singura mulțumire, la care rîvnește sincerul scrutător de adevăr: Moții s' au ridicat cu toții, pentru-ca într'un glas să mărturisească că bine am exprimat simțămintele și cugetările lor.

Ce urma de aici? Urma ca toți cei ce vor să-i cunoască pe Moți să cetească articolul publicat de mine asupra lor; urma ca oamenii serioși să țină seama de cele zise de mine despre felul de a simți și de a vedea al fraților mei: manifestațiunea Moților era numai o dovadă că sunt și eu unul dintre oamenii, care în vieța publică nu caută decât mulțumirea de a le fi spus altora adevăruri, pe care ei înșiși nu pot să le cunoască, și de a fi contribuit prin aceasta la împuținarea greșalelor făcute din lipsă de cunoștință de cauză. Numai așa putea să vadă și șeful partidului național lucrurile.

El trebuia să se bucure de „**armonia, concordia și dragostea frățească**” ce s’au produs între Moți. Da! Erau însă două guverne, nu unul, ci două de odată, cărora nu le venia la socoteală ca adevărul să iasă la iveală, nu, mai ales, ca eu să fiu socotit dreptul unul dintre cei autorizați a-l spune. După-ce a făcut dar plimbarea sa pe la București, d-l dr. Ioan Rațiu era foarte strîmătorat de cele ce se pregăteau în Munții Apuseni. **Ce trebuia să fac eu?**

În timpul petrecerii mele în temniță am primit sute de depeși de felicitare, în ziua în care s’au născut una din fiicele mele. Știind că d-l Dr. Alexandru Mocsony s’ar simți jignit, dacă aceste depeși ar fi date publicității, le-am strîns frumușel și le-am pus în saltarul mesei, ca să le arăt odată fiicei mele și să i le dau, **drept dovadă că în ceas bun și nu din răi părinți e născută**. Tot ast fel acum, ca să nu-i fac greutăți mult strîmătoratului șef al partidului național, am rugat pe Moți să-mi trimită adresa pe poștă și să nu mai vorbiască nimic despre ea, căci n’o s’o arăt nici eu nimănui, câtă vreme șeful lor nu mă va autoriza s’o fac aceasta. Atât de departe am mers cu supunerea, încât nici nu le-am mulțumit subscriitorilor adresei. Acum am publicat’o ca act justificativ și mă voi duce în Munții Apuseni, ca să le mulțumesc Moților, vorbind rost la rost cu dînșii.

Și dacă așa am făcut eu, care nici nu sunt nici nu voiesc să fiu considerat membru al partidului național presidat de d-l Dr. Ioan Rațiu, cu atât mai supuși au fost aceia dintre amicii mei, care stăteau sub „comanda” d-lui Dr. Ioan Rațiu.

D-l Eugen Brote nici-odată n’a stăruit ca articolele trimise de d-sa pentru „**Tribuna**” să fie publicate și fără de voia d-lui Dr. I. Rațiu, nici odată nu s’a supărat pentru-că ele n’au fost publicate, nici odată nu i-a zis d-lui Dr. Ioan Rațiu: **Amicii mei sunt și ai tăi, se cuvine deci ca nici tu să nu te însoțești cu cei ce mie îmi sunt dușmani!**

În timpul grelelor zile de la Cluj, ci mai de aproape prieteni, chiar rudele d-lui Eugen Brote erau alătura cu d-l Dr. Ioan Rațiu, și nimeni nu s’a supărat, nici o imputare nu s’a făcut. Datori eram să ne dăm silința de a le afla toate, și le și știam toate, dar parola era: **trebuie să facem voile bătrânului și să ne dăm silința de a-l dumeri și de a-l feri de cursele ce i se pun**. După-ce d-l Dr. Ioan Rațiu s’a întors din temniță, d-l Eugen Brote i-a adresat dimpreună cu d-nii Aurel Popoviciu și Septimiu Albini o lungă scrisoare, prin care îi comunică părerile lor despre acțiunea pentru viitor».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2024-tribuna-140-17-armonia-concordia-si-dragostea-frateasca-solidaritatea-bazata-pe-principii-nealienabile-face-minuni-apostolii--au-invins-lumea-veche-amicii-mei-175463.html>

În: *Tribuna*, 22 aprilie 2024